

da misli Nemčija odpovedati naši državi trgovinsko pogodbo, vznemirila je naše in organske vladne kroge in gotovo tudi povzročila ta nova pogajanja.

Liga proti dvoboju za Avstrijo se je konstituirala. Predsednik jej je grof Thun-Hohenstein, podpredsednika pa Bilinski in Clumecky.

Načrt zakona o ločitvi zakonske zveze. — Italijanska vlada je predložila zbornici načrt zakona o ločitvi zakonske zveze. Zbornica pa je izvolila odsek, obstoječ iz devetih članov, ki naj ta zakonski načrt prouči in o njem zbornici poroča. V ta odsek pa je bilo izvoljenih šest takih poslancev, ki so odločno proti temu zakonskemu načrtu, a le ti je taki poslanci, ki so za ta načrt. Očividno je torej, da je italijanska vlada doživela pri ti priliki hud poraz.

Nemški državni zbor. — V nemškem državnem zboru nadaljujejo socialisti z vso odločnostjo boj proti novim carinskim tarifam. Večina državnega zbora pa hoče na vsak način v najkrajšem času spraviti pod krov te carinske tarife. Da bi prišla obstrukciji socialistov v oči, namerava spremeniti zbornični pravilnik tako, da ne bi smel noben govornik govoriti nad pet minut in da bi predsednik sam imel pravico določevati govornike. V Nemčiji se nimajo, kakor se vidi, nič kaj rogati našim parlamentarnim odnošajem.

Podpore za macedonske begune. — Bolgarski knez Ferdinand je daroval za macedonske begune, katerih je vedno več na bolgarsko-macedonski meji, 10.000 frankov. Knezova mati Sofija pa je darovala 5000 frankov. Onih 10.000 rubljev, katere je darovalo slovansko blagotvorno društvo v Petrogradu, je razdelil med begune ruski odposlanik Bahmetov. V Dubnici na bolgarsko-macedonski meji se je ustanovil poseben odbor, ki pobira raznovrstne darove za to nesrečno turško rajo. Tudi bolgarske gospe zbrale so se v poseben odbor, ki bode pobiral po vsej Bolgarski darove za te nesrečneže. Po večjih mestih bolgarskih se prirejajo predstave in koncerti v isti namen. Pri enem samem takih koncertov so nabrali 5000 frankov. Turški zastopnik je pri ruskem odposlaništvu protestiral proti takemu nabiranju darov, pa za stonj, kajti dobil je zaslužen odgovor.

Obrtnija.

Zakon proti pijančevanju.

Naša vlada je storila svojo dolžnost, da je predložila državnemu zboru zakonski načrt, ki ima namen, uživanje opojnih pijač, ako ne popolnoma preprečiti, pa vsaj znatno omejiti. Naša vlada pokazala je pri tem svojo dobro voljo, in po našem mnenju bi državni poslanci gotovo prav mnogo dobrega storili, ako bi v državni zbornici predlagali, naj se tudi o tem zakonskem načrtu nujno razpravlja in naj se prej ko prej uveljavi. Onim, ki so pri prodajanju tega človeškega strupa imeli in še imajo ogromnega dobička, seveda ta zakon ne bode po volji in si niso morebiti niti mislili, da stopi vlada tako hitro z njim pred državni zbor; ali kaj naj bode dobiček pojedincev nasproti gmotnim in duševnim koristim več stotisoč, da, celo milijonov prebivalstva. Prepričani smo, da ustrezemo svojim čitateljem, ako jih z določbami tega zakonskega načrta nekoliko natančneje seznanimo.

Najprej hoče ta zakonski načrt preurediti in določiti obrtno pravico prodajanja in točenja žganja. V tem oziru razločuje tri vrste razpečavanja:

1. Prodajo na debelo v zaprtih posodah, ki drže najmanj pet litrov.

2. Koncesijonirano pravico, točiti žganje gostom v nezaprtih posodah čez ulico, ter prodajati v zaprtih posodah v poljubni množini.

3. Koncesijonirano prodajo na drobno v zaprtih posodah od ene osminke litra višje.

Vlada hoče s tem doseči, da bo prodaja žganih pijač na drobno od žganjetočev popolnoma ločena.

Dalje hoče, da naj so žganjetoči od drugih obrti popolnoma ločeni. Važna in za trgovce z žganjem usodna je določba v načrtu, da se v prostorih, kjer se žganje toči, ne sme izvrševati nobena obrt. S tem se hoče zabraniti, da se v prodajalnah, kjer si morajo ljudje nakupovati živila in druge za vsak dan potrebne reči, ne daje ljudem neposredna prilika, uživati žgane pijače.

Istotako važna je določba glede najvišjega števila žganjarn; določba, katera — kakor pravi načrt — po izkušnjah drugih držav mnogo pripomore k omejitvi žganjepitja. V tem oziru je v načrtu določeno: na vsakih 500 prebivalcev ena koncesija za žganjetoč in ena za prodajo na drobno.

Načrt vender pušča tukaj vratca odprta, ko pravi: Politična deželna oblast sme za posamezne občine, ki so bolj razsežne, zaslišavši mnenje občine in sporazumno z deželnim odborom izjeme dovoliti.

Če naj bodo prodajalne za žganje ob nedeljah, praznikih in ob dnevih, ko se običajno mezda izplačuje, zaprte, ima zopet pravico odločevati deželna vlada sporazumno s trgovsko zbornico.

Kdor da očividno pijanemu ali otroku opojne pijače za denar, čaka ga po zakonu zapor od treh dni do treh mesecev ali denarna globa od 20 do 1000 kron.

Dolga, ki ga je naredil pivec za pijačo, upnik ne more iztirjati, ako ob času, ko je dolžnik naredil ta dolg, kakega prejšnjega dolga za pijačo istemu upniku ni plačal. Poroštva in zastave, da se bo ta dolg gotovo plačal, so neveljavne.

Kdor bi se hotel tej določbi izogniti in bi zahteval, ter prejel pismo zagotovilo, da bo s pijačo narejeni dolg gotovo plačan, zapade kazni od treh dni do treh mesecev zavora ali od 20 do 1000 kron denarne globe.

Kogar bo v teku pol leta na očitnem kraju večkrat pijanega videti, čaka ga kazen zavora od enega dne do štirih tednov ali globa od 10 do 500 kron.

Kdor se upijani, kadar ima vršiti kako delo ali opravilo, katero je — če se v stanu pijanosti opravlja — nevarno življenju, ali telesni varnosti koga drugega, zapade zopet kazni od treh dni do treh mesecev ali od 20 do 1000 kron.

Kdor stori samo na sebi kaznjivo dejanje v stanu popolne pijanosti, čaka ga kazen za pijanost in sicer, če je dotično dejanje zločin, zapor od 3 dni do 6 mesecev, če pa je prestop, zapor od 1 dneva do 3 mesecev ali v denarju globo od 10 do 1000 kron.

To so glavne določbe novega zakonskega načrta.

Novi zakon se bo raztezal ne samo na one, ki hočejo z žganjarnimi še le začeti, ampak tudi že na obstoječe, in to zaradi tega — pravi načrt — ker čezmerno število žganjarn zelo pospešuje obilno pijančevanje in zato treba to število takoj skrbno zmanjšati.

Načrt govori večinoma samo o prodajanju in točenju žganja. Gotovo je to najhujša vrsta pijančevanja. Toda vsaka pijanost je od hudega. Skušnje drugih dežel učijo, da kjer je upadlo uživanje žganja, tam je silovito zraslo uživanje piva. Če je redkejši alkohol v pivu kakor v žganju, se pa tim več piva popije, tako da pivopivci porabijo vsaj toliko alkohola, kakor žganjarji. Tako govori dr. med. Delbrück v svoji knjigi: „Hygiene des Alkoholismus“, in sklepa: Pivo žuga postati ena najhujših šib novega stoletja. Zatorej, če zakon določuje maksimalno število žganjarn, naj bi določil tudi maksimalno število gostiln. To živo pogrešamo v načrtu. In to priporočamo našim poslancem v uvaževanje.

O izreji mlade živine.

Pri izreji mlade živine ne smemo zabiti negovanja kože, ki je za dober napredek živine velike važnosti. Že od prve mladosti nikari ne zamudimo telet sleherni dan izkrtati, kar jim očitno dobro dene, ker tako rada drže. Čim bolj jim varujemo kožo nesnažnega prahu, tim čisteje je delovanje kože v prid živali. Karlar prihaja živina s paše domov, je bistveno, da vsako žival posebno po hrbtu očehamo (oštrgljamo), ker s tem odstranimo jajca govejega zolja. Ako čohala ne rabimo, prodro jajca polagoma v kožo in povzročijo naslednjo zimo pod kožo ličinke, ki delajo živini veliko sitnosti in bolečin.

Seveda pripomore kožna snaga tudi k temu, da se razen mrčes, posebno uši, ne more na mladi živini tako zlahka naseliti. Kljub temu pa se teh nepridipravov ne bomo mogli popolnoma znebiti. Kakor hitro opazimo na mladi živini uši, je najbolje, dotična mesta z živinskimi škarjami na kratko ostrčiti in z roko v ona mesta vdrniti toplega lanenega olja; to mazanje ponovimo čez 3 do 4 dni, ker so se utegnile morebitna jajca mej tem izvaliti in je treba zalogo z nova ugonobiti. Mej vsemi sredstvi zoper uši je laneno olje še najbolj nedolžno in tudi ne zajeda kože, kakor na pr. tobakov izvleček ali živosrebrna mazila. Živo srebro je tudi vsled tega nevarno, ker

se teleta rada ližejo in se tako prav lahko zastrupijo z živim srebrom.

Ena najpogostejših telečjih bolezni je driska. Kakor hitro spoznamo to bolezen se je moramo precej lotiti; če še ni kaj prida razvita, tedaj prav dobro deluje kuminov čaj, ravno tako surova jajca. Pri močnejši driski dosežemo najboljši uspeh z opijevimi kapljicami. Razun tega moramo vsem driskavim teletom zmanjšati množino krme do polovice, časih celo več.

Ozir mleka, ki ga dajemo teletom prvih 14 dnij, je najbolj primerno, da dobivajo materino mleko. Potrebno pa je, da se poklada kravje mleko gorko, dalje ne smemo mleka tako kar meni nič tebi nič postaviti pred mladiča, češ: zdaj se pa dobro imej. Ampak zelo primerno je, da si nabavimo napajalno golido, iz katere mora tele mleko polagoma sesati po dudlju, ki je ponarejen po sescu. Na ta način najboljše posnemamo naravno sesanje, posebno, ako postavljamo napajalno golido na tla, tako da mora tele rabiti neko silo, da pride do svojega mleka. Mleka ne smemo nikoli mešati z vodo. Ob času, ko dajemo mleka vedno manj, pričnemo goniti tele na vodno korito, paziti pa moramo, da se preveč ne nasrka bistre vodice. Najbolj primerno je, napajati po krmitvi, katero pričenjamo po navadi z mlekom. Kolikorkrat kravo po teletu pomolzemo, tolikokrat naj tudi tele dobi mleko.

Kadar pozneje molzemo samo dvakrat na dan, zadostuje tudi samo dvakratno napajanje teleta. Seno, namenjeno teletu, pa vržemo zjutraj v prav nizke jasli in kar zvečer ostane, to damo kravam, da dobi tele naslednji dan sveže seno. Tele se skoro celi dan po malem ukvarja s senom in tako se najbolje navadi na grobo krmo. Tudi sol začnemo pokladati prav po malem takrat, ko začne tele dobivati menj mleka.

Vsa mlečna nadomestila, kakor laneno seme, sladne kali, moke in razna močna krmila ne morejo kravjega mleka nikdar popolnoma nadomestiti in najbolj prav je, ako se razun gori omenjenih krmil (mleko, oves, otrobi, seno) ne rabi nikakih drugih mlečnih nadomestkov.

Način izreje mlade živine, kot smo ga tu opisali, je v navadi pri Švicarjih in nima namena, da bi dosegli pri živalih prvo leto kolikor moč veliko težo. Hočemo samo popolnoma navaden, normalen razvoj, ki naj s pomočjo utrjevanja in zadostnega gibanja zabrani bohotno (mastno) obliko. Tele mora svojo krmo predelati, svoja pljuča, svoje ude krepiti, in tako dobimo govedo, ki res spolni pozneje naše upe, ki smo je stavili nanj. Ponovimo, da je ravno prvo leto za nas konečni smoter ali cilj pri izreji največje važnosti. Kar v prvem letu zamudimo, tega ne moremo nikoli več popraviti.

Kar časa zamudiš, pravi pesem, na veke ga zgubiš.